

มะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก

รศ.ดร.นพ.วรุตม์ โฉ่หิรัญวัฒน์

ภาควิชาศัลยศาสตร์

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

โรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก เป็นโรคมะเร็งที่พบบ่อยเป็นอันดับที่สามของคนไทย ผู้ป่วยส่วนใหญ่มักจะรู้ว่าเป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่ หรือเมื่อมาพบแพทย์ก็มักพบโรคในระยะที่เป็นมากแล้ว ซึ่งทำให้มีโอกาสดูแลชีวิตสูง การตรวจคัดกรองเพื่อป้องกันโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ และการมาพบแพทย์ตั้งแต่มียาอาการผิดปกติในระยะเริ่มแรกเป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะสำหรับโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่แล้ว ถ้ารู้เร็ว รักษาเร็วและถูกวิธีก็จะมีโอกาสหายมากขึ้น

มะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนักมักพบมากในผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป แต่ก็สามารถเกิดได้ในทุกเพศทุกวัย อายุเฉลี่ยของคนไทยที่ตรวจพบมะเร็งชนิดนี้อยู่ในช่วงอายุ 60-65 ปี คนที่มีประวัติบุคคลในครอบครัวป่วยเป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนักจะมีโอกาสเสี่ยงมากกว่าคนทั่วไป

ปัจจุบันยังไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดมะเร็งลำไส้ใหญ่ แต่เชื่อว่าการรับประทานอาหารที่มีใยอาหารมาก ทานอาหารที่มีไขมันน้อย ร่วมกับการออกกำลังกายสม่ำเสมอ และการป้องกันภาวะท้องผูก จะลดโอกาสการเกิดมะเร็งลำไส้ใหญ่ได้

สำหรับการตรวจพบแต่เนิ่น ๆ ต้องทำตั้งแต่ยังไม่มีอาการผิดปกติ เรียกว่าการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่” ซึ่งแนะนำให้เริ่มตรวจคัดกรองในผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และมีหลายวิธี เช่น การตรวจเม็ดเลือดแดงในอุจจาระทุก 1-2 ปี, การสวนสารทึบรังสีตรวจลำไส้ใหญ่ หรือการส่องกล้องตรวจลำไส้ใหญ่ทุก 5 ปี เป็นต้น

อาการที่สังเกตและพบได้ในผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก ได้แก่ ขับถ่ายผิดปกติ (ถ่ายบ่อยหรือน้อยกว่าปกติ) ท้องผูก ปวดเบ่งในช่องทวารหนัก ถ่ายไม่สุด ถ่ายอุจจาระเป็นมูกเลือดหรือเป็นเลือดแดงสด (อาจมีเลือดปนมากับอุจจาระคล้ายกับโรคริดสีดวงหนักก็ได้) อุจจาระลำบากหรือลำอุจจาระมีขนาดเล็กลง คลำพบบก้อนในท้อง ซีด เบื่ออาหารและน้ำหนักลดโดยไม่ทราบสาเหตุ เป็นต้น ในผู้ป่วยบางรายที่เป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่ อาจจะไม่พบอาการผิดปกติใด ๆ เลยก็เป็นได้

การตรวจเพื่อการวินิจฉัย เริ่มจากการซักประวัติและตรวจร่างกายโดยละเอียดโดยแพทย์ อาจรวมถึงการใช้นิ้วสอดเข้าตรวจทางทวารหนักด้วย แพทย์อาจพิจารณาทำการตรวจต่าง ๆ เพิ่มเติมตามความเหมาะสม เช่น การส่องกล้องเข้าทางทวารหนักเพื่อตรวจและตัดชิ้นเนื้อไปตรวจสอบเซลล์มะเร็ง และอาจมีการตรวจทางรังสีวิทยาเพิ่มเติม เช่น การตรวจอัลตราซาวด์ หรือเอ็กซเรย์คอมพิวเตอร์ เพื่อประเมินระยะของโรคและเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสมต่อไป

สำหรับการรักษา มะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนักนั้น ขึ้นอยู่กับตำแหน่งของมะเร็ง ระยะของโรค รวมถึงสภาพร่างกายและความพร้อมของผู้ป่วยขณะนั้นว่าเหมาะสมกับวิธีใดมากที่สุด โดยทั่วไปการรักษา มะเร็งลำไส้ใหญ่วิธีที่ดีที่สุด ได้แก่การผ่าตัดเอาลำไส้ใหญ่ส่วนที่มีเนื้อร้ายออก สำหรับการให้ยาไปทำลาย เซลล์มะเร็ง (เคมีบำบัด) และ/หรือ การฉายรังสีรักษา เป็นการรักษาเพิ่มเติมในกรณีที่มีข้อบ่งชี้

อาการผิดปกติของระบบขับถ่ายแม้เพียงเล็กน้อยอาจเป็นอาการเริ่มแรกของมะเร็งลำไส้ใหญ่ก็เป็นได้ ดังนั้นหากท่านมีความผิดปกติดังกล่าวข้างต้นควรรมาพบแพทย์ เพราะ รู้เร็ว รู้ไว รักษาได้ทันท่วงที มีโอกาสหาย